

ЗМІСТ
Засідання шістдесят п'яте, ранкове
(Четвер, 16 липня 2015 року)

Внесення змін до порядку денного пленарного засідання	...3
Розгляд проекту Закону “Про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади”	...5
виступ Президента України Порошенка П.А.	...6
виступ голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя Князевича Р.П.	...15
виступи уповноважених представників депутатських фракцій і груп	...19
виступ Прем'єр-міністра України Яценюка А.П.	...30
Прийняття Постанови “Про включення до порядку денного другої сесії Верховної Ради України восьмого скликання законопроекту про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади і про його направлення до Конституційного Суду України”	...32
Розгляд проекту Постанови “Про внесення змін до календарного плану проведення другої сесії Верховної Ради України восьмого скликання”	...32
Заяви народних депутатів України щодо голосування	...38

[Результати поіменної реєстрації](#)

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ШІСТДЕСЯТ П'ЯТЕ

Сесійний зал Верховної Ради України

16 липня 2015 року, 10 година

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ГРОЙСМАН В.Б.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Доброго дня, шановні колеги! Прошу народних депутатів зайняти свої робочі місця. Ми можемо розпочинати нашу роботу.

Прошу увімкнути систему “Рада” для реєстрації народних депутатів України.

У сесійній залі зареєструвався 331 народний депутат. Ранкове пленарне засідання Верховної Ради України оголошую відкритим.

Шановні колеги, на вимогу фракцій “Батьківщина” і “Самопоміч”, а також “Блок Петра Порошенка” і “Народний фронт” оголошую перерву на 30 хвилин. Керівників фракцій і груп українського парламенту запрошую до кабінету Голови Верховної Ради для проведення консультацій щодо питань порядку денного.

Дякую.

(Після перерви)

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги народні депутати! Прошу вибачення за таку тривалу перерву, під час якої відбувалася дуже важлива і змістовна дискусія на засіданні Погоджувальної ради. Дискусію завершено. Проте деякі фракції попросили ще 15–20 хвилин для консультацій всередині фракцій. Таким чином,

продовження нашої роботи розпочнеться о 12 годині 30 хвилин з питань внесення змін до порядку денного та Конституції України.

Тому прошу голів фракцій, секретаріат Апарату Верховної Ради повідомити наших колег депутатів, щоб о 12 годині 30 хвилин всі були в залі та змогли розпочати конструктивну і відповідальну роботу.

Дякую.

(Після перерви)

Веде засідання Голова Верховної Ради України
ГРОЙСМАН В.Б.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати! Хочу вас поінформувати, що щойно завершилася робоча нарада за участю Президента, Прем'єр-міністра України, керівників фракцій і груп українського парламенту, і ми продовжуємо нашу роботу.

Прошу всіх народних депутатів зайти до сесійної зали і зайняти свої місця. Ми переходимо до розгляду питань порядку денного.

Ми можемо продовжувати нашу роботу, шановні колеги.

Насамперед хочу привітати з визначальною датою в історії нашої держави. 25 років тому, саме в цей день, Верховна Рада ще УРСР прийняла Декларацію про державний суверенітет України (*Оплески*). Давайте привітаємо один одного і весь український народ з цією визначальною датою.

Минуло чверть століття з того дня, коли було визначено, що Україна — незалежна, суверенна держава. І сьогодні ми стоїмо на порозі прийняття важливих історичних рішень, що забезпечать європейську інтеграцію України, становлення демократії, розвиток місцевого самоврядування. Тому вважаю, що саме сьогодні відбудеться подія, яка відмежує нас від пострадянського централізованого минулого і спрямує чітким шляхом щодо побудови

сучасної європейської держави. Шановні колеги! Сьогодні ми, нарешті, маємо цей шанс.

Шановні народні депутати! На сьогодні у нас достатньо серйозний і напружений порядок денний, є дуже багато завдань, які нам необхідно вирішити. Зважаючи на те що ми розглядатимемо проект постанови про включення до порядку денного законопроекту про внесення змін до Конституції України і направлення його до Конституційного Суду, а також те, що у нас є багато законопроектів, пов'язаних із міжнародними зобов'язаннями співпраці в економічній сфері з різними міжнародними фінансовими організаціями, питаннями безпеки, безвізового режиму, соціально-економічного життя країни, я внесу пропозицію щодо визначення достатньо ефективного графіку роботи пленарного засідання. І розраховую на вашу підтримку.

Шановні колеги! Перед тим, як розпочати розгляд питань порядку денного, хочу поінформувати вас, що сьогодні в залі парламенту присутні послы і представники дипломатичного корпусу різних держав світу, члени Венеціанської комісії і представники Ради Європи, а також представники органів місцевого самоврядування: обласних, районних, сільських, селищних і міських рад, міські голови, голови обласних рад. Давайте привітаємо наших партнерів (*Оплески*).

Шановні народні депутати! У зв'язку з великим обсягом питань, які нам сьогодні потрібно розглянути, зважаючи на напружений графік, пропонується з 12 до 12 години 30 хвилин не оголошувати перерви, зробити сьогодні одну перерву між засіданнями з 15 до 16 години. А з 16 години у разі необхідності можна буде продовжити пленарне засідання до завершення розгляду питань сьогоднішнього порядку денного або питань, які будуть визначені народними депутатами України.

Шановні колеги! Перед тим, як поставити цю пропозицію на голосування, прошу всіх колег зайняти свої місця.

Шановні народні депутати, чи готові ви до голосування? У зв'язку з напруженим порядком денним і актуальністю різних питань, які потрібно сьогодні ухвалити, пропонується з 12 до 12 години 30 хвилин не оголошувати перерви і зробити сьогодні засідання з однією перервою з 15 до 16 години, і далі продовжити вечірнє засідання до вичерпання питань порядку денного або кола питань, які будуть визначені народними депутатами України. Приймається?

Прошу шановних народних депутатів зайняти свої місця і проголосувати дану пропозицію. Будь ласка.

“За” — 241.

Рішення ухвалено.

Працюватимемо сьогодні саме за таким порядком.

Шановні колеги народні депутати! Переходимо до розгляду проекту Закону “Про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади”.

Вельмишановні колеги! Хочу вас поінформувати, що у пленарному засіданні Верховної Ради України бере участь Президент України Петро Олексійович Порошенко, а також Прем'єр-міністр України Арсеній Петрович Яценюк. Давайте їх привітаємо (*Оплески*).

Шановний пане Президенте! Шановний пане Прем'єр-міністре! Шановні колеги народні депутати! На ваш розгляд вноситься проект Закону “Про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади” ([№2217а](#)). Законопроект внесений Президентом України відповідно до статті 154 Конституції України та визначений ним як невідкладний.

Згідно з вимогою частини першої статті 146 Регламенту Верховної Ради України питання розглядається за процедурою повного обговорення. Тому пропонується такий порядок розгляду.

Спочатку — виступ Президента України Петра Олексійовича Порошенка. Далі — співдоповідь голови профільного комітету — до 5 хвилин. Потім буде надана можливість виступити керівникам депутатських фракцій і груп — по 3 хвилини (це 21 хвилина). Після цього — виступи позафракційних народних депутатів щодо цього питання — по 2 хвилини. Далі — заключне слово, і після результатів обговорення ми зможемо перейти до голосування по суті та ухвалення відповідного рішення.

Шановні колеги народні депутати! Якщо немає заперечень, я запрошую до слова Президента України Петра Олексійовича Порошенка. Будь ласка, вельмишановний пане Президенте *(Оплески)*.

ПОРОШЕНКО П.О., *Президент України*. Дорогий, шановний український народе! Шановні народні депутати! Шановні керівники іноземних представництв! Ваша Високоповажносте! Дорогі друзі! Хотів би приєднатися до привітань Голови Верховної Ради з 25 річницею ухвалення Декларації про державний суверенітет України *(Оплески)*.

За той історичний чин заочно дякую всім 355 тодішнім народним обранцям, що голосували, і віч-на-віч тим небагатьом народним депутатам першого скликання, які і зараз працюють в поточній каденції Верховної Ради і сьогодні присутні в залі. Ви тоді здійснили мужній та історичний крок *(Оплески)*.

І я пригадую, що спочатку багато хто скептично поставився до декларації як нібито до такої собі комуністичної інтрижки, направленої на те, щоби збити швидкість руху за незалежність, ніби ця декларація заважала тоді утворенню незалежності української держави. Та заспокойтеся: час все розставив на свої місця. І без цієї декларації не було би і Акта проголошення незалежності України, і вона нібито стала його предтечею. І свій історичний вибір український народ підтвердив як на референдумі 1 грудня

1991 року, так і у ще незавершеній вітчизняній війні за незалежність, за суверенітет, за територіальну цілісність нашої держави де-факто за право на її існування як великої європейської нації. Ми не просто вистояли цей важкий рік у нерівній боротьбі, ми зміцнилися настільки, що для супротивника стала надто очевидно дуже висока ціна, якою може обернутися подальше пряме вторгнення. І ніж атакувати нас з фронту — набагато дешевше підірвати нас з глибокого тилу.

Тому наше з вами завдання — не лише збудувати непробивні фортифікації. До речі, сьогодні я визначив день, коли має бути завершено побудову фортифікаційних споруд. Ми справилися з цим. І фортифікаційні споруди на лінії зіткнення укріпили оборону нашої держави. Проте треба вжити подальших заходів для недопущення будь-якої внутрішньої дестабілізації, що зробить Україну легкою здобиччю хижого ворога, який не бачить нашого з вами місця на політичній карті Європи.

Повторю те, що вчора казав в Ужгороді і Мукачевому. Анархії в Україні я не допущу. Почитаймо підручники історії. Хіба не було у нас періоду отаманщини — яскравого, але короткого і трагічного? Хіба не завершився цей період отаманщини повною перемогою Росії і втратою незалежності України майже на 70 років? Вороги України, запам'ятайте: такого більше не буде! *(Оплески)*.

І жодна партія не матиме ані збройних підрозділів, ані озброєних кримінальних утворень. Хоч я і проголосив курс на демонополізацію, але монополія на застосування сили і зброї назавжди залишиться лише за державою, якими б поки недосконалими не були наші правоохоронні органи. І нікому не дозволено здавати патріотичні шеврони в оренду бандитам.

Я вдячний вам, шановні народні депутати, за безпрецедентну увагу, яку ви приділили цього тижня резонансним подіям на Закарпатті. Це правильно.

Не чекаючи на результати роботи створеної вами комісії, я прийняв важливі кадрові рішення. Там все гранично ясно: кільком кланам стало тісно на гірських стежках, контрабандних цигарок на всіх забракло. А Мінздрав давно попереджав, що куріння є дуже небезпечним для здоров'я (*Оплески*). Як і попереджав Мінздрав, голови полетіли цілком заслужено. Спільними з урядом зусиллями відповідними міністерствами і відомствами ми почистили верхівку обласної державної адміністрації, міліції, Служби безпеки України, митниці, прикордонної служби. І я впевнений, що ми подолаємо рецидиви середньовічної клановості у географічному центрі Європи, і Закарпаття радуватиме світ яскравими рекламно-туристичними буклетами, а не залпами бандитських гранатометів.

На цій оптимістичній ноті дозвольте перейти до головної теми мого виступу. Я спробую лаконічно пояснити, чим так важливі і доленосні для країни зміни до Основного Закону, який ви сьогодні, якщо буде ваша воля, спрямуєте на розгляд Конституційного Суду України. Насамперед хочу наголосити, що я є лише суб'єктом подання, а справжніми авторами є дві високоповажні комісії: українська Конституційна та європейська Венеціанська, яка схвалила велику роботу, проведену в Києві. Вчора я провів телефонну розмову з головою Венеціанської комісії Ради Європи Джанні Букіккіо. Він ще раз наголосив на підтримці конституційних змін і повній їх відповідності європейським стандартам, в тому числі і в частині місцевого самоврядування.

Звичайно, що я не був стороннім спостерігачем у процесі підготовки змін. Конституціоналісти частково врахували моє бачення, детальніше викладене у проекті, який я подавав ще минулого літа. Про ці зміни ми говорили більше року. Час від балачок, нарешті, переходити до діла. Переконали, що за два тижні, які минули від надходження законопроекту до стін парламенту, всі ви встигли уважно його вивчити, часом навіть дуже прискіпливо. Тому зупинюся на найважливіших моментах.

Перше і найголовніше. Вперше в історії України і глава держави, і український уряд, що підтримує проект, добровільно поступаються величезним обсягом повноважень, які поки що належать до президентсько-урядової виконавчої вертикалі.

Друге. Ми ділимося не лише владою, а і відповідальністю. І пряма норма оновленої Конституції вимагатиме, щоб будь-яка (цитую) “зміна компетенції органу місцевого самоврядування здійснювалася з одночасними відповідними змінами в розподілі фінансових ресурсів”. Більше не буде абсолютно байдужого популізму, не підкріпленого фінансовим ресурсом, який лише обтяжує територіальні громади. Ця вимога ще не схвалена, але вже виконується. Ще на початку року нами внесено зміни до Бюджетного та Податкового кодексів, які в результаті на 40 відсотків збільшили доходи місцевих бюджетів.

Третє. Повноваження, які ми передаємо на рівень громад, а не областей, і, не дай Боже, на рівень якихось міфічних республік. Саме громади (міста, села, селища та їхні об’єднання) є первинною, базовою, головною одиницею в системі адміністративно-територіального устрою України, його опорною конструкцією, його наріжним каменем.

Четверте. Інститут голів державних адміністрацій, який нині призначається з Києва, пропонується ліквідувати. Оперативне управління областями і районами повністю переходить до обласних і районних виконавчих комітетів, які формуються радами відповідного рівня, обраними людьми. Виконкоми підзвітні і підконтрольні лише обраним радам відповідного рівня (це те, про що давно мріяли прихильники місцевого самоврядування), а це означає — лише виборцям. Не Президенту, не уряду — лише народу. Всі ці кроки, цілком зрозуміло, наближають реальну владу до людей, образно кажучи, на відстань витягнутої руки. Крім того, належна повага до місцевої специфіки і традицій, що не суперечать загальнонаціональним інтересам та законам, зробить нашу країну сильнішою та міцнішою.

Моя принципова позиція, яку, я сподіваюся, поділяєте і ви, шановні народні депутати: децентралізації немає місця в таких сферах, як оборона, національна безпека, зовнішня політика, контроль за дотриманням конституційних прав і свобод громадян (*Оплески*).

Для нагляду за дотриманням Конституції і законів органами місцевого самоврядування в районах і областях вводиться новий інститут — інститут префектів. Думаю, ніхто, кому притаманне державне мислення, не виступатиме із запереченням щодо такої абсолютно виправданої перестороги. Префекти отримають значно менші повноваження, ніж зараз мають голови державних адміністрацій. Вони не матимуть жодного стосунку до розпорядження бюджетними потоками і фінансовими ресурсами місцевого рівня. Вони не керуватимуть, а лише здійснюватимуть наглядові функції.

Важлива деталь. Призначатимуться і звільнятимуться префекти в такий самий спосіб, як нині голови держадміністрацій: указом Президента за поданням українського уряду. Хто хоче в цьому положенні відшукати збільшення повноважень глави держави, не знайде навіть вдень з вогнем.

Шановні народні депутати! Дозвольте тепер попросити вашої особливої уваги. Я, нарешті, дійшов до того пункту, претензії до якого були найбільшими, але геть не обґрунтованими, що я вам зараз і доведу мовою сухого конституційного тексту. Вчитайтеся, вдивіться, вслухайтеся.

Йдеться про так зване право Президента розпустити місцеві ради. Чому я кажу “так зване”? Тому що, насправді, там чорним по білому написано: воно є спільною прерогативою глави держави, Конституційного Суду і українського парламенту. Якщо чорти поплутають якусь місцеву раду, і вона ухвалить рішення, що несе загрозу суверенітету, територіальній цілісності чи національній безпеці України, порушує Конституцію України, Президент зможе негайно, просто блискавично, тимчасово призупинити її повноваження. Таким чином свого часу можна було за лічені

години абсолютно обґрунтовано вчинити з Верховною Радою Автономної Республіки Крим. Усі це пам'ятають, а особливо Рефат Чубаров і Мустафа Джемільєв.

Потім слово за Конституційним Судом. А далі Верховна Рада ухвалює рішення про призначення позачергових виборів відповідної ради чи голови громади. Без вас, народних депутатів України і українського парламенту, нічого цього відбутися просто не може. Проте ви і зараз, але без будь-якого порушення, без будь-якого рішення суду можете прийняти рішення про припинення повноважень будь-якої ради і призначення виборів.

Отже, ми, навпаки, збільшуємо гарантований конституційний захист місцевого самоврядування. І той, хто виступає за децентралізацію без такого вкрай важливого запобіжника, по суті, пропонує федералізацію. Саме так воно і є, якщо центральна влада не має права негайно покласти край будь-яким сепаратистським вивертам. Венеціанська комісія право на таке (цитую) "більш швидке та ефективне втручання, як призупинення повноважень рад" визнала цілком обґрунтованим. Висновок є логічним у межах права і здорового глузду. Право розпуску органів місцевого самоврядування органами центральної влади притаманно багатьом європейським демократіям. А що вже казати про Україну в цій нашій ситуації. У цілому Венеціанська комісія визнала запропоновану нами модель сумісною з Європейською хартією місцевого самоврядування.

Децентралізація наблизить нашу політичну систему до європейської, а, з іншого боку, стане ще однією нашою цивілізаційною відмінністю від сусідів по радянському табору. Бо самоврядування, я вже про це днями говорив, просто неможливе в тоталітарній або авторитарній державі.

Шановні народні депутати! Дорогі українці, співвітчизники! Кілька слів про те, що всупереч чуткам та конспірологічним версіям у проекті просто немає жодного натяку на федералізацію. Україна була, є і буде унітарною державою! *(Оплески)*. І проект

змін до Конституції не передбачає і не може передбачати ніякого, як сьогодні написали деякі ЗМІ, особливого статусу Донбасу. Там його просто немає (*Оплески*).

Проект лише припускає можливість специфічного порядку здійснення місцевого самоврядування в окремих адміністративно-територіальних одиницях Донецької і Луганської областей, що визначається окремим законом. Хочу наголосити, що цей окремий закон двічі ухвалювала Верховна Рада України попереднього і нинішнього скликання. Я впевнений у тому, що запропонована норма жодною комою не виходить за межі Мінських домовленостей, які всім світом, Радою безпеки Організації Об'єднаних Націй, всіма нашими партнерами, які забезпечують потужну світову коаліцію підтримки України під час російської агресії, визнані безальтернативною основою для політико-дипломатичного врегулювання.

Хочу сказати окремим дописувачам у соціальних мережах, що на Україну, на українську владу і на мене як на українського Президента ніхто не тисне і тиснути не може, і не зможе.

Наші американські та європейські партнери, які реально допомогли нам вистояти перед агресією з боку світової наддержави, демонструють цілком виправдану зацікавленість в успішності конституційного процесу. Але визначатися нам з вами: Президенту, Верховній Раді України. В цій ситуації будь-яке рішення має як свої причини, так і наслідки, які слід відповідально врахувати, реалізуючи свої суверенні права.

Ми куди більшою мірою, ніж США чи Європа, зацікавлені у вирішенні кризи на Донбасі політико-дипломатичним шляхом. І я закликаю вас не позбавляти Україну такої можливості.

Я не сумніваюся, що ми просто не маємо права створювати власними руками такої ситуації, яка залишить Україну віч-на-віч з агресором. Тому сьогодні і в майбутньому, коли ми голосуватимемо за прийняття Конституції в цілому, нам треба надзвичайно відповідально підійти до цього голосування.

Розумію, як важко за таку норму голосувати. Повірте, і підписувати її непросто. Проте ми з вами як державні діячі повинні зробити це заради України. Нас обирали не для того, щоб ми лише отримували задоволення, треба вміти приймати некомфортні рішення, роз'яснювати їх людям і нести за них відповідальність. Ми, звичайно, можемо стати в красиву позу, але вона надто дорого обійдеться країні. Отож закликаю вас підтримати запропоновані зміни, які, до речі, не зачіпають поділу повноважень між Верховною Радою, урядом і Президентом, а стосуються лише стосунків Києва, центральної влади і громад, тобто місцевого самоврядування.

Час від часу лунають голоси, мовляв, з управлінської точки зору ефективнішою була б або президентська, або парламентська модель в чистому вигляді. Свою позицію я сформулював в День Конституції, промовляючи перед випускниками Києво-Могилянської академії. Гіпертрофована влада президентів на пострадянському просторі стала ознакою авторитарних, а то і взагалі диктаторських режимів. І за межі цієї недемократичної резервації ми зараз робимо рішучий і безповоротний крок. А чиста, без домішок парламентська модель для нас також є проблематичною з огляду на агресію і потужну довготривалу військову загрозу. Вона не завершиться ні через місяць, ні через рік, і ми маємо навчитися жити в цих умовах, протистояти таким викликам неможливо без Президента-головнокомандувача, наділеного достатнім обсягом повноважень. Того, що мені надано Конституцією як Президенту і Верховному головнокомандувачу цілком достатньо, просити більшого я не маю ніякого наміру. Чинна форма правління, яка в нас склалася на цей час, для України є абсолютно оптимальною, і закликаю політиків не збурювати суспільство пустими балачками, а вчитися демократії і засвоювати мистецтво пошуку компромісу. Нам зараз дуже потрібно продемонструвати Україні і світові міцність нашої єдності. Це те, чого чекають від нас український народ і світова спільнота.

У найближчому майбутньому нагальними є зміни до Конституції в частині реформування прогнилої судової системи. Перші кроки до її очищення ми лише почали робити, але глобальна трансформація потребує поправок до Основного Закону, і я з нетерпінням очікую їх від Конституційної комісії. Вчора під час розмови з членами Венеціанської комісії ми також домовилися, що розгляд буде здійснений влітку і ми отримаємо його найближчим часом, після того як Конституційна комісія прийме і подасть його.

Хочу окремо пояснити свою позицію і звертаю вашу увагу на розділ X Конституції України — це Автономна Республіка Крим. На подальших етапах своєї роботи я прошу Конституційну комісію дослухатися до лідерів кримськотатарського народу і передбачити, що Автономна Республіка Крим як невід’ємна складова частини України є національно-територіальним утворенням, через яке кримськотатарський народ реалізує своє право на самовизначення (*Оплески*).

Шановні народні депутати, хто ще не визначився і визначатиметься прямо зараз, от вам ще додатковий орієнтир, який дозволить прийняти рішення. Запропонований на ваш розгляд проект змін підтриманий Конституційною комісією, авторитетними українськими експертами, Венеціанською комісією, нашими ключовими міжнародними партнерами, поради яких ми самі від них просили. Найбільш затяті критики, Російська Федерація, так звані ЛНР і ДНР, вважаю, мали можливість ознайомитися з сьогоденною заявою Міністерства закордонних справ Російської Федерації. Скажіть, хіба це не є аргументом, що ми з вами чинимо правильно? (*Оплески*).

Прошу вас підтримати цей проект змін до Конституції. Насамперед я розраховую на позитивне голосування парламентської коаліції, але закликаю до рації і ті політичні сили, які знаходяться за межами парламентської коаліції. Я дуже хотів би, щоби зміни стали проявом безпрецедентно широкого політичного

консенсусу, адже лише в такому разі вони можуть бути стійкими і тривалими. Я впевнений в тому, що лише в такому разі ми продемонструємо світові та українському народові єдність і непорушність нашого суверенітету, територіальної цілісності, нашої незалежності.

Слава Україні! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, пане Президенте.

Для співдоповіді запрошується голова Комітету з питань правової політики та правосуддя Руслан Петрович Князевич. Будь ласка.

КНЯЗЕВИЧ Р.П., голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія “Блок Петра Порошенка”). Вельмишановний пане Президенте! Пане Голово! Шановні колеги! Дозвольте мені від імені Комітету з питань правової політики та правосуддя, до предмету відання якого належать питання внесення змін до Конституції, зачитати висновок, який на своєму засіданні вчора прийняв одностайно наш комітет.

Комітет з питань правової політики та правосуддя на своєму засіданні розглянув поданий Президентом України як невідкладний проект Закону “Про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади” (№2217а) та встановив таке.

Метою законопроекту є відхід від централізованої моделі управління в державі, забезпечення спроможностей місцевого самоврядування та побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні, враховуючи принципи субсидіарності, повсюдності і фінансової самодостатності місцевого самоврядування. Для досягнення поставленої мети проектом пропонується внести зміни до статей 85, 92, 106, 118, 119, 121, 132, 133, 140–144, 150, а також “Перехідних положень” Конституції України.

Ці зміни стосуються передовсім децентралізації державної влади в Україні та посилення конституційно-правового статусу місцевого самоврядування. Пропонується встановити, що адміністративно-територіальний устрій ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, децентралізації влади, повсюдності та спроможності місцевого самоврядування, сталого розвитку адміністративно-територіальних одиниць з урахуванням історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей етнічних і культурних традицій.

Законопроектом передбачено, що розмежування повноважень у системі органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів різних рівнів здійснюється за принципом субсидіарності, що відповідає Європейській хартії місцевого самоврядування. Таким чином, відповідно до статті 4 хартії органи місцевого самоврядування у межах закону мають повне право вільно вирішувати будь-яке питання, не вилучене зі сфери їхньої компетенції та вирішення якого не доручено жодному іншому органу.

Крім того, змінами вилучаються з конституційного регулювання місцеві державні адміністрації та відповідно скасовується інститут голів місцевих державних адміністрацій. Натомість основні повноваження зосереджуються на базовому рівні громад. Закріплюється матеріальна і фінансова основа місцевого самоврядування. Зокрема, визначається, що такою основою є земля, рухоме й нерухоме майно, природні ресурси та інші об'єкти, що є в комунальній власності територіальної громади, місцеві податки і збори, частина загальнодержавних податків та інші доходи місцевих бюджетів.

Разом з тим запропонована децентралізація не передбачає послаблення центральної влади в таких питаннях, як оборона, зовнішня політика, національна безпека, верховенство права, дотримання прав і свобод людини. Саме тому для нагляду за дотриманням Конституції і законів України органам місцевого самоврядування пропонується запровадити інститут префектів.

Проектом передбачено, що префекта призначає на посаду та звільняє з посади за поданням Кабінету Міністрів України Президент України. Префект зупиняє дію актів місцевого самоврядування з мотивів їх невідповідності Конституції чи законам України з одночасним звернення до суду.

Крім того, законопроектом передбачено, що в разі ухвалення головою громади, радою громади, районною і обласною радою акта, що не відповідає Конституції, створює загрозу порушенням державного суверенітету, територіальної цілісності чи загрозу національній безпеці, Президент України зупиняє дію відповідного акта з одночасним зверненням до Конституційного Суду, а також тимчасово зупиняє повноваження голови громади, складу громади району, обласної ради та призначає тимчасового державного уповноваженого.

У разі визнання Конституційним Судом акта голови громади, ради громади, районної обласної ради таким, що не відповідає Конституції України, Верховна Рада за поданням Президента України достроково припиняє повноваження і призначає позачергові вибори у визначеному законом порядку.

Президентом враховано комплекс заходів щодо виконання Мінських домовленостей від 12 лютого 2015 року, відповідно до цього у законопроекті передбачено, що особливості здійснення місцевого самоврядування в окремих районах Донецької, Луганської областей визначаються законом.

Таким чином, запропоновані законопроектом зміни цілком відповідають європейським і міжнародним стандартам, враховують відповідні висновки та зауваження Венеціанської комісії, зокрема висновок №803–2015 від 24 червня 2015 року, надають змогу забезпечити спроможність місцевого самоврядування і побудови ефективної системи територіальної організації виборів.

Відповідно до частини другої статті 145 Регламенту Верховної Ради в межах предмета відання комітет робить такі висновки. Згідно зі статтею 154, частиною першою статті 156 Основного

Закону законопроект поданий до Верховної Ради належним суб'єктом права законодавчої ініціативи — Президентом України. Прийняття вказаного законопроекту не потребує викликаного системною єдністю норм Конституції України одночасного внесення змін до розділу I — “Загальні засади”, розділу III — “Вибори і референдуми” і розділу XIII — “Внесення змін до Конституції України”.

Законопроекти про внесення змін до статей 85, 92, 106, 118, 119, 121, 132, 133, 140–144 та 150, а також “Перехідних положень” Конституції України Верховної Ради восьмого скликання не розглядалися, Верховна Рада України восьмого скликання упродовж строку своїх повноважень не змінювала норми частин Основного Закону.

Попередній аналіз проекту дає комітету змогу вважати, що в ньому відсутні норми, які в раніше поданих висновках та прийнятих рішеннях Конституційного Суду України вважалися такими, що скасовують чи обмежують права чи свободи людини і громадянина або спрямовані на ліквідацію незалежності чи порушення територіальної цілісності України. У комітету є підстави вважати, що норми проекту відповідають вимогам статей 157–158 Основного Закону і не потребуватимуть подальшого доопрацювання.

На думку комітету, прийняття запропонованих у проекті змін до Конституції не призведе до порушення міжнародних зобов'язань України.

Враховуючи викладене, а також норми статті 146 Регламенту Верховної Ради України, Комітет з питань правової політики та правосуддя на своєму засіданні більшістю голосів вирішив рекомендувати Верховній Раді України поданий Президентом України як невідкладний проект Закону “Про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади” (№2217а) включити до порядку денного другої сесії Верховної Ради України восьмого скликання та направити до Конституційного Суду України для

отримання висновку щодо його відповідності вимогам статей 157–158 Конституції України.

Дякую. Від комітету доповідь закінчено.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Руслане Петровичу.

Шановні колеги, відповідно до порядку, який ми визначили на початку розгляду, я прошу фракції і групи українського парламенту записатися на виступи. Кожна фракція і група отримають по 3 хвилини виступів.

Віктор Бондар, група “Партія “Відродження”. Наступний — “Народний фронт”. Будь ласка.

БОНДАР В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (одномандатний виборчий округ №191, Хмельницька область, самовисуванець). Вельмишановний Петре Олексійовичу! Володимире Борисовичу! Арсенію Петровичу! Шановні колеги! Партія “Відродження” представлена в парламенті стовідсотково групою мажоритарників, і ми під час виборів і після виборів неодноразово вимагали проведення процесу повної, потужної, реальної, справжньої децентралізації в Україні.

Мова йде не лише про передачу повноважень, а й передачу фінансових, бюджетних, регуляторних повноважень на місця.

Тому ми, безумовно, підтримуємо початок конституційного процесу децентралізації. І подія, яка сьогодні відбувається в залі, є прямим свідченням того, що Україна стає на європейський шлях розвитку і починає реальні реформи, в тому числі конституційні.

Отже, до цього законопроекту є ряд зауважень, у тому числі щодо надлишкових повноважень префектів. Є навіть відповідне зауваження Венеціанської комісії про те, що Конституційному Суду треба уважно вивчити наданий повний перелік повноважень для префектів. І ми очікуємо, що після рішення Конституційного

Суду, у вересні, ми зможемо зробити висновки, які повноваження справді передаються і як вони реалізовуватимуться.

Водночас є багато питань, які ми маємо врегулювати восени, що стосуються передачі фінансових, бюджетних та інших повноважень. Ми вимагаємо, щоб восени одночасно з розглядом змін до Конституції були внесені і проголосовані закони, що реально змінюють Бюджетний кодекс (змінюють регуляторні відносини), передають земельні повноваження місцевим органам влади і надають право комунальним громадам розпоряджатися землею тощо.

Окремо дуже потужно стоїть питання, про яке неодноразово говорив Президент України, щодо забезпечення миру в країні, на Донбасі, і припинення війни, бойових дій у зоні АТО.

Ми вимагаємо, щоб одночасно зі змінами до Конституції було чітко внесено закон, який відповідно до Мінських угод визначить особливий статус Донбасу. У разі якщо це буде прописано, ми маємо подивитися, почитати і одночасно зі змінами проголосувати повний пакет документів щодо децентралізації і наведення миру та порядку в Україні.

Тому ми підтримаємо направлення до Конституційного Суду цих важливих змін і очікуємо восени рішення Конституційного Суду, одночасно з яким буде внесений повний пакет документів і законів щодо децентралізації, що буде розглянуто в сесійній залі. І тоді вже повністю прийматимемо рішення щодо остаточного голосування. Дякуємо і будемо підтримувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Максим Юрійович Бурбак, “Народний фронт”. Будь ласка.

БУРБАК М.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю (одномандатний виборчий округ №204, Чернівецька область,

політична партія “Народний фронт”). Шановний пане Президенте! Шановний головуючий! Шановний Прем’єр-міністре! Шановні колеги народні депутати! Сьогодні в цей урочистий день, коли 25 років тому було прийнято Декларацію про державний суверенітет України, ми стоїмо на порозі впровадження докорінної, потрібної і нагальної реформи з питань децентралізації влади.

Ця реформа фактично вже розпочалася. Зараз ведуться обговорення і затвердження перспективних планів об’єднання територіальних громад на місцях. Пам’ятаєте, коли в грудні ми приймали бюджет 2015 року і говорили, що громадам не вистачить грошей? Наразі вже маємо інформацію, що перевиконання місцевих бюджетів становить більш як 10 мільярдів гривень. Тобто всі скептики, які говорили, що це не працюватиме, тепер не мають для цього жодних підстав.

Реформа розпочалася, її треба далі впроваджувати. Повноваження і децентралізацію влади треба тепер закріпити в Конституції. І фракція “Народний фронт” підтримуватиме ці зміни до Конституції. Сьогодні ми голосуватимемо за включення до порядку денного та направлення на експертизу Конституційного Суду реформи щодо децентралізації влади. Повноваження громад як базового елемента будови нашої унітарної єдиної України необхідно зафіксувати в Конституції. І не треба нічого боятися. Це перший крок, який ми повинні сьогодні зробити та йти далі. До речі, провідні експерти конституційного права, Венеціанська комісія схвалили такі зміни до Конституції.

Тому фракція “Народний фронт” підтримуватиме даний проект рішення. І закликаю всіх вас і надалі його підтримати.

Дякую (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Максиме Юрійовичу.

Юрій Анатолійович Бойко, “Опозиційний блок”. Будь ласка. Далі виступатиме Олег Романович Березюк, “Самопоміч”.

БОЙКО Ю.А., член Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія “Опозиційний блок”). Шановний пане Президенте! Шановні гості! Шановні народні депутати! Сьогодні ми, справді, розглядаємо дуже важливий закон, на який без перебільшення чекає вся країна. Отже, якщо ми вийдемо на вулицю в Сумах або Херсоні, в Запоріжжі або Івано-Франківську і запитаємо громадян, чи хочуть вони більше політичних, культурних, а, найголовніше, економічних прав своєму регіону, то з десяти дев’ять скажуть “за”. Люди, справді, розуміють, що єдиний шлях примирення і повернення стабільності в державі проходить, як це не парадоксально звучить, через децентралізацію у країні.

Якщо запитати у політиків, чи є внесений до сесійної зали документ досконалим, чи відповідає він на всі питання в частині децентралізації, напевно, відповідь буде — ні. І навіть не тому, що він був підготовлений неправильно, а тому що за 25 років в нашій країні накопичилося багато питань. Разом з тим всі розуміють, що потрібно з чогось починати, необхідно зробити перші кроки, потрібно, щоб комісія, яка готувала даний документ, продовжувала його системно втілювати, переробляти, вдосконалювати.

Тому наша фракція розглядає цей документ як базу для подальшого руху країни вперед і підтримуватиме зміни до Конституції.

Дякую за увагу (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Олег Романович Березюк. Будь ласка.

БЕРЕЗЮК О.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування (загальнодержавний багатомандатний виборчий

округ, політична партія “Об’єднання “Самопоміч”). Вельмишановний пане Президенте! Вельмишановний пане Голово! Вельмишановний народе України! Мир, воля, сила, незалежність, доля. У відомому вірші “Доля” Т. Шевченка є такі слова:

“Ти не лукавила зо мною,
Ти другом, братом і сестрою
Сіромі стала”.

І сьогодні цей Сірома стоїть перед тобою разом зі своїми колегами. І в його руках доля не лише його особисто і тих людей, а доля народу і країни.

Ми за написання Конституції миру, Конституції розвитку, Конституції не для нас з вами, а для наших дітей, які мають жити в цій державі щасливо і безтурботно. Ми за безперечне виконання всіх Мінських домовленостей заради миру і спокою на нашій землі. Ми за виведення всіх російських військ загарбників із нашої країни.

“Учися, серденько, колись
З нас будуть люде”, — ти сказала.
А я й послухав, і учивсь,
І вивчився. А ти збрехала”.

Будапештські угоди, Харківські угоди, Крим, сьогоднішня ситуація. А ти збрехала! (*Оплески*).

Сила України в її силі. Ми поділяємо думку Президента України і Верховного головнокомандувача, що сила в вертикалі — міліції, СБУ, Збройних Сил України. Суперцентралізація виконавчих функцій держави є запорукою стабільності розвитку і боротьби з ворогом.

Ми переконані, що вільний вибір життя громад і людей, європейське магдебурзьке право, яке в Україні існувало якнайдовше, буде запорукою розвитку цієї держави.

Шановні колеги, на превеликий жаль, у запропонованих сьогодні змінах децентралізація не проглядається. І є ймовірність

загрози суверенітету України (*Оплески*). Знову цитую вірш Т. Шевченка “Доля”:

“Ми не лукавили з тобою,
Ми просто йшли; у нас нема
Зерна неправди за собою.
Ходімо ж, доленько моя!
Мій друже вбогий, нелукавий!
Ходімо далі, далі слава,
А слава — заповідь моя”. Слава Україні!

Я хочу сьогодні пригадати вам одні слова. Присягаю на вірність Україні. Zobov'язуюсь усіма своїми діями боронити суверенітет і незалежність України, дбати про благо...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Олег Ляшко, Радикальна партія. Будь ласка.

ЛЯШКО О.В., член Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, Радикальна партія Олега Ляшка). Шановний український народ! Шановні колеги народні депутати! Легендарний британський прем'єр-міністр Вінстон Черчилль, коли Гітлер запропонував йому мир в обмін на здачу, сказав: “Нам пропонують вибір між ганьбою і війною. Якщо ми виберемо ганьбу, у підсумку ми отримаємо і війну, і ганьбу” (*Оплески*).

Нам сьогодні, знов, як і півроку тому (коли у парламенті агітували голосувати за закон про особливий статус Донбасу), казали, що це зупинить ворога, що це принесе мир. Тоді голосувала більшість, крім Радикальної партії. Нас звинувачували, що ми працюємо на Росію, не підтримуємо мир. Покажіть мені, де на Донбасі мир? Ми сьогодні бачимо 50-тисячну армію, озброєну російською зброєю, навчену російськими інструкторами, яка готова будь-якої миті йти вперед.

Нам кажуть, якщо ми не проголосуємо ці зміни до Конституції, то від нас відвернуться Європа та наші союзники, Америка, весь світ. Я хочу нагадати, пане Президенте, слова Олександра Олеся, написані в 1943 році:

“Коли Україна в нерівній
борьбі
Вся сходила кров’ю і
слізьми стікала
І дружної помочі ждала
собі,
Європа мовчала” *(Оплески)*.

Нам жити за цією Конституцією. Не шанованим членам Венеціанської комісії, не нашим партнерам і друзям, союзникам в Європі і в Америці, нам — українцям жити за українською Конституцією. Держава, яка дозволяє собі ззовні диктувати, за якою Конституцією жити, якою мовою говорити, в яку церкву ходити, який державний устрій мати, це не держава, це не суб’єкт права, це об’єкт права. Колись наші лідери на Майдані домовилися і підписали угоду з Януковичем. Український народ всупереч угоді з Януковичем сказав — геть Януковича, і переміг!

Пане Президенте України! Тисячі бійців, мирних громадян, які віддають сьогодні своє життя на фронті, віддають його за територіальну цілісність, за суверенну, незалежну державу. Не за особливий статус цих територій, не за особливий статус для терористів, які сьогодні вбивають наших людей, а завтра будуть владою. Коли ви агітуєте нас голосувати за Конституцію, яка надає особливий статус, вони гинуть зі словами на вустах (хочу нагадати вам ці слова): “Ще не вмерла України ні слава, ні воля”... *(Лунає Державний Гімн України)*.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні колеги народні депутати, запрошую до слова Ігоря Мироновича Єремєєва, група “Воля народу”.

ЄРЕМЕЄВ І.М., член Комітету Верховної Ради України у справах ветеранів, учасників бойових дій, учасників антитерористичної операції та людей з інвалідністю (одномандатний виборчий округ №23, Волинська область, самовисуванець). Український народ! Пане Президенте! Шановні гості! Питання децентралізації влади назривало впродовж 25 років незалежності України, за 25 років не було в цій країні влади, яка не хотіла б мати абсолютної влади. І те, що ми сьогодні, завдяки трагічним подіям, які відбулися в Україні, змушені прийняти це рішення — це те, чого хоче український народ.

Фракція “Воля народу” складається з мажоритарників, ми представляємо Західну, Центральну, Східну Україну. Ми об’їхали тисячі сіл і не знайшли жодної селищної ради або громади, яка б не сказала: дайте нам повноваження, ми знаємо, що необхідно робити, ми вміємо робити, дайте нам можливість, не концентруйте все в Києві. І ми прийняли рішення, що підтримуватимемо даний законопроект.

Якщо виходити з подій, що сьогодні відбуваються на сході, де наші воїни захищають Україну (і децентралізація влади є одним із елементів Мінських угод), ми можемо проголошувати будь-які лозунги, закликати до патріотизму. Однак хочу сказати, що півроку тому, яких зусиль треба було докласти, щоб встановити цей мир. Сьогодні йдуть обстріли, є провокатори, тому що в Україні є бажаючі продовжувати війну! А ми хочемо миру, матері хочуть миру, жінки хочуть, щоб їхні чоловіки повернулися додому. І тому якщо сьогодні голосування збереже життя хоч одного бійця, ми повинні це зробити. І не треба проголошувати палких лозунгів. Можливо, є помилки, щось треба вдосконалити, але ми зробимо це: будемо сперечатися, знаходити рішення. У нас ще попереду два голосування. Але ми сьогодні зобов’язані зробити цей крок.

Фракція “Воля народу” голосуватиме за даний законопроект (Оплески).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Віталійович Луценко, “Блок Петра Порошенка”. Будь ласка.

ЛУЦЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, партія “Блок Петра Порошенка”). Шановний пане Президенте! Шановний пане Голово Верховної Ради! Шановні народні депутати! Шановні виборці! Сьогодні ми є учасниками історичного моменту передачі повноважень до місцевого самоврядування. Сьогодні ми можемо підтримати законопроект, який, нарешті, надасть людям право на народовладдя, про яке мріє український народ упродовж століть *(Оплески)*. Це перше.

Друге. Ще раз хочу сказати критикам цієї частини документа. Префекти призначаються Кабінетом Міністрів і Президентом для збереження цілісної і демократичної України, її європейського вибору. Децентралізація без префектів — це федералізація, і цього ніколи не буде! Путін і тут обломився! *(Оплески)*.

Третє. Жодного особливого статусу для певних регіонів тут немає. І всі, хто так класно виступають диригентами або декламаторами, навчіться читати: терміна “статус”, тим більше “особливий статус”, у документі, який ми розглядаємо, немає! *(Оплески)*.

Нагадаю, що різниця між статусом і особливістю самоврядування — це різниця між Автономною Республікою Крим і особливістю самоврядування, що ми вводимо для всієї території України. Це велика різниця, і це варто запам’ятати.

І ще одне. У “Перехідних положеннях” Конституції, справді, є посилання на закон про особливий статус самоврядування в певних регіонах Донецької і Луганської областей, який ми, в тому числі і колеги з “Самопоміч”, прийняли. Нагадаю, цей закон діє три роки. Досить спекулювати тим, що ми віддаємо якусь частину назавжди. Три роки — особливий статус при

дев'яти запобіжниках. Цей закон про особливе самоврядування може вступити в силу лише при дев'яти умовах: скласти зброю, вивести окупаційні війська, допустити український закон на їхню територію тощо. Досить спекулювати і виконувати ура-патріотичну шоу-програму! *(Оплески)*.

Сьогодні Президент за поданням Конституційної комісії, до складу якої входили всі політичні сили парламенту, пропонує мирний план відновлення цілісності великої української держави. Так, є інший план. Можна завтра атакувати Донецьк і Луганськ. Всі, хто так брав агітує проти сьогоднішнього голосування, одягайте камуфляж, беріть автомат і в першу... *(Шум у залі)*.

Я — батько солдата, який весь свій відведений строк захищав Донецький аеропорт, і тому кажу: досить торгувати чужою кров'ю! Досить посилати на смерть чужих дітей! Голосуєте проти — завтра на фронт! У першу шеренгу і атакуйте Донбас! *(Оплески)*.

Ми за мирну реінтеграцію України, за те, щоб в Донецьку, Луганську, Ужгороді, Києві, Сумах, Харкові — скрізь був український прапор, український закон і українська єдина нація. Ми за мирний шлях відновлення Донбасу. І тому сьогодні голосуватимемо за цей закон.

Насамкінець. Послухайте Росію — і зробіть навпаки! Не кидайте каміння в Європу, не плюйте в Америку! Послухайте заяву Кремля, який проти сьогоднішнього закону, і зробіть навпаки. Голосуємо за мирну, вільну, єдину Україну!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Соболев, "Батьківщина". Будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія "Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина"). Шановні колеги! У нашої фракції, можливо, була найважча ніч, хоча Конституція приймається не

вночі. Я не хочу вживати ура-патріотичних аргументів, закликати когось йти на фронт. Ви знаєте, що це почесна місія, і це найголовніше.

Водночас хочу пригадати дві історичних події, які відбулися в цій сесійній залі. Сьогодні вже згадували Декларацію про державний суверенітет. У нас були, я не знаю, як їх назвати, — патріоти чи по-іншому, які закликали в сесійній залі не голосувати за декларацію, тому що за неї агітують комуністи. Я уявляю, що було б з державою, якби ми не проголосували тоді за Декларацію про державний суверенітет і послухали б ці аргументи.

Я чудово пам'ятаю конституційну ніч, коли нам так само казали: “Як можна голосувати за Конституцію, якщо нас шантажує Президент Кучма своїм указом про розпуск парламенту”. Однак члени уряду не побоялися і прийшли до сесійної зали та голосували і за українську мову як державну, і за єдність та неділимість країни, і за те, щоб у країні була Конституція, за яку ми боролися останні десять років. І ми в цій сесійній залі добилися повернення до законної легітимної Конституції 2006 року.

Сьогодні у нас є один вибір, що полягає в мобілізації всіх воєнних і інших сил країни, яка неможлива без американських і європейських союзників, без країн НАТО. І той, хто плює сьогодні в сторону НАТО, чудово розуміє: наш патріотизм і героїзм без їх підтримки та зброї буде ніщо. Тому що ми протистоїмо Путіну, фашисту сьогодення, який повинен бути зупинений.

Саме тому позиція єдина. Не слухайте ні Москву, ні Вашингтон, ні Брюссель, слухайте себе. У нас на сьогодні є один вибір. Ми повинні показати всьому світові: ми прагнемо миру, але з сильної позиції. І саме тому ми прийняли рішення голосувати за направлення до Конституційного Суду.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, від фракцій виступи завершено. Чи наполягаєте на виступах народних депутатів від фракцій? Зрозуміло.

Колеги, у сесійній залі присутній Прем'єр-міністр України Арсеній Петрович Яценюк. Я запрошую Прем'єр-міністра до слова.

Будь ласка, шановний Арсенію Петровичу (*Оплески*).

ЯЦЕНЮК А.П., *Прем'єр-міністр України*. Вельмишановний пане Президенте! Пане Голово! Шановні члени українського парламенту, представники волі українського народу! У цьому залі зібралися не політики, а державні діячі, яким треба приймати складні рішення. Прошу зробити висновки з нашого українського минулого. Ми програвали тоді, коли не були єдині.

Наша українська нація сьогодні єдина в прагненнях щодо європейських цінностей і кращого майбутнього. Наші люди проявили мудрість. Звертаюся до українського парламенту проявити мудрість, прийняти Конституцію і створити Україну як сильну державу. Ми не повторимо помилок минулого!

Об'єднайтеся, брати мої! Молю вас, благаю! (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вельмишановні колеги народні депутати, прошу зайняти свої місця. Хочу запросити до слова Президента України Петра Олексійовича Порошенка.

ПОРОШЕНКО П.О. Дорогий український народе! Шановні народні депутати! Переконалий, сьогодні за нами спостерігає весь світ. Шановні політики, відповідальні і не дуже! Дорогі мої! Я знаю багато патріотичних віршів і пісень (*Оплески*). Моя дружина каже, що я добре їх вмю співати. Проте, дорогі мої, країна зараз чекає не віршів, не пісень і не лише виконання Державного Гімну. Країна чекає конкретних кроків, які сьогодні, не завтра і не післязавтра, а саме сьогодні має зробити український парламент,

продемонструвавши єдність українських політичних сил, української Верховної Ради, українського суспільства та українського народу. І сьогодні в сесійній залі ви, дорогі мої, маєте це продемонструвати. Перемогти і повернути окупований Донбас в Україну ми зможемо виключно політико-дипломатичним шляхом, тут я підтримую голову моєї фракції Юрія Луценка *(Оплески)*.

Однак є дуже важливий коментар, дорогі мої. Хто зараз хоче звинуватити Європу, Сполучені Штати в тому, що вони мовчали, нічого не робили, зрадили... Усе що зараз потрібно агресору — розколоти світову єдність, яка об'єдналася навколо України *(Оплески)*. І український парламент ніколи цього зробити вам не дозволить, я впевнений у цьому. Якщо зараз ви спробуєте включити уяву і змалювати картину, якою була би ситуація, якби Європа і Сполучені Штати, справді, мовчали б цей рік, то побачите, де зараз були б російські війська і де була б Україна *(Оплески)*. Більш безвідповідальної позиції в цьому залі важко собі уявити.

Лише потужна світова солідарність, лише відповідальність України за виконання взятих на себе зобов'язань, лише рішучі реформи, в тому числі і в парламенті, лише боротьба з корупцією, лише побудова незалежної судової гілки влади, створення інвестиційного клімату і зміни до Конституції щодо децентралізації як ключового елемента реформ дозволять нам зберегти нашу рідну неньку Україну! І от зараз давайте заспіваємо Державний Гімн! *(Оплески)*.

Слава Україні! *(Лунає Державний Гімн України)*.

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ПОРОШЕНКО П.О. І з Богом, до голосування за Конституцію!
Дякую вам!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні пані та панове! Шановні колеги народні депутати! Ставлю на голосування для прийняття в цілому проект Постанови “Про включення до порядку денного другої сесії Верховної Ради України восьмого скликання законопроекту про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади і про його направлення до Конституційного Суду України” ([№2217а/П](#)). Прошу голосувати і підтримати справжню європейську реформу.

“За” — 288.

Слава Україні! Браво! (*Оплески*).

ПОРОШЕНКО П.О. Дякую вам!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, пане Президенте.

Продовжуємо нашу роботу. Дякуємо всім за таке рішення. Сильні громади незабаром будуть в Україні.

Шановні колеги народні депутати! Передаю право ведення засідання Першому заступнику Голови Верховної Ради України. Декілька організаційних постанов, і переходимо до розгляду питань порядку денного.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України ПАРУБІЙ А.В.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, згідно з регламентом нашого порядку денного переходимо до розгляду проекту Постанови “Про внесення змін до календарного плану проведення другої сесії Верховної Ради України восьмого скликання” ([№2374а](#)).

Є пропозиція від доповідача розглянути дану постанову за скороченою процедурою. Прошу підтримати.

“За” — 67.

Шановні колеги, я дуже прошу тих, хто хоче з'ясувати стосунки, залишити сесійну залу. Вас хіба батьки не вчили, що битися негарно?!

Будь ласка, прошу припинити фізичне протистояння. Дякую.

Шановні колеги, прошу зайняти свої робочі місця і приготуватися до відповідальної роботи (*Шум у залі*).

Дякую за розуміння. Шановні колеги, у нас є обмежений час для прийняття рішень, давайте його не гаяти даремно.

Я ще раз прошу підтримати пропозицію розглядати постанову №2374а за скороченою процедурою. Шановні колеги, прошу підтримати.

“За” — 142.

Не всі встигли.

Шановні колеги, будь ласка, поверніться на робочі місця. Побитися можна буде після пленарного засідання Верховної Ради України, тут треба працювати.

Отже, чи готові до голосувань, колеги? Готові. Ще раз ставлю на голосування пропозицію щодо розгляду постанови за скороченою процедурою. Прошу проголосувати.

“За” — 159.

Рішення прийнято.

Дякую за відповідальну позицію. Запрошую до доповіді першого заступника голови Комітету з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України Пинзеніка Павла Васильовича. Будь ласка.

ПИНЗЕНИК П.В., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія “Народний фронт”). Шановний головуєчий! Шановні колеги народні депутати України! На засіданні комітету 17 червня поточного року народними депутатами було внесено ініціативу продовжити роботу другої сесії Верховної Ради України до 1 вересня 2015 року.

Для узгодження позицій з цього питання комітет звернувся з листами до депутатських фракцій та груп з пропозицією визначитися щодо ініціативи комітету та запропонувати порядок роботи Верховної Ради України в цей період.

Постанова, проект якої запропоновано до вашого розгляду, саме і врегульовує зазначене питання. Вноситься проект змін до календарного плану проведення другої сесії Верховної Ради України восьмого скликання, який передбачає, по-перше, продовжити строк проведення другої сесії Верховної Ради України восьмого скликання до 1 вересня 2015 року; по-друге, передбачити 17 липня — “година запитань до Уряду”, пленарне засідання, оголошення про час закриття сесії; по-третє, встановити, що з метою вирішення питань, пов’язаних із ситуацією в Україні та необхідністю прийняття у зв’язку з цим Верховною Радою відповідних рішень, пленарні засідання Верховної Ради скликаються у разі необхідності Головою Верховної Ради України; по-четверте, Голові Верховної Ради України у випадку, передбаченому пунктом 3 цієї постанови невідкладно, але не пізніш як за три дні до дня проведення пленарного засідання, інформувати народних депутатів про час, місце проведення такого пленарного засідання; по-п’яте, Апарату Верховної Ради України у випадках, передбачених пунктами 3 та 4 постанови, забезпечити здійснення заходів, необхідних для проведення пленарних засідань Верховної Ради України.

Прошу підтримати зазначений проект постанови.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, прошу заспокоїтися, щоб трохи спало емоційне напруження у сесійній залі. Запишіться на виступи: два — за, два — проти.

Народний депутат Романюк.

РОМАНЮК В.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансової політики і банківської діяльності (одномандатний виборчий округ №94, Київська область, політична партія “Народний фронт”). Прошу передати слово Унгуряну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Унгурян, з трибуни.

Пан Унгурян знімає свій виступ. Запрошую до слова Македона Юрія Миколайовича, “Блок Петра Порошенка”.

МАКЕДОН Ю.М., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики та правосуддя (одномандатний виборчий округ №16, Вінницька область, самовисуванець). Шановні колеги! Прошу підтримати проект даної постанови, адже якщо ми підемо на канікули на півтора місяця, люди нас не зрозуміють, — у порядку денному є дуже багато законів, які потрібно приймати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Кишкар Павло Миколайович, “Самопоміч”. Будь ласка.

КИШКАР П.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія “Об’єднання “Самопоміч”). Фракція “Самопоміч”. Просимо народних депутатів дуже уважно вивчити цей документ та дослухатися і продовжити роботу в другій сесії.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Сергій Соболев, Всеукраїнське об’єднання “Батьківщина”. Будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В. Ми вважаємо, що в такий час треба надати можливість для термінового зібрання парламенту. Без сумніву, не можна закривати пленарні засідання. І це буде абсолютно чіткий виклик на ситуацію, яка на сьогодні склалася. Будь-яка можливість зібратися для вирішення найважливіших питань — це єдиний запобіжник для того, щоб тримати контрольовану ситуацію в державі. Ми голосуватимемо за це.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ми провели ґрунтовну, відповідальну дискусію щодо даного питання. Зараз перейдемо до голосування. Прошу шановних колег зайти до сесійної зали і зайняти робочі місця.

Шановні колеги! Пане Олеже Медуниця! Друже Олеже Медуниця! Прошу не виходити із сесійної зали, не покидати робочих місць, а, навпаки, повернутися.

Шановні колеги, ми готові голосувати? Хто не проголосує, той відповідно виступає за припинення нашої роботи. Відповідальне, важливе голосування. Якщо готові голосувати, я ставлю на голосування проект Постанови “Про внесення змін до календарного плану проведення другої сесії Верховної Ради України восьмого скликання” (№2374а).

Будь ласка, голосуємо, шановні колеги.

“За” — 187.

Ще раз запрошую колег зайти до сесійної зали.

Хочу наголосити, що сьогодні в порядку денному величезна кількість надважливих законопроектів. Зараз легше всього оголосити перерву і потім буде неможливо зібратися.

Сьогодні у нас закони, які стосуються вимог МВФ. Я дуже прошу припинити емоційний обмін думками в кулуарах, а зайти до сесійної зали, щоб ми могли повернутися до питання, яке передбачає продовження нашої роботи. Прошу голів фракцій змобілізувати депутатів.

Шановні колеги, секретаріат Верховної Ради прошу повідомити депутатів про те, що йде робота.

Хто має комунікацію з Радикальною партією, повідомте, що ми їх чекаємо в сесійній залі. Олеже Валерійовичу Ляшко, якщо ви мене чуєте, поверніть фракцію до залу для роботи.

Шановні колеги, давайте порадимось. Ми працюємо чи оголошуємо перерву? Давайте ще раз спробуємо повернутися до даного питання. Будь ласка, прошу змобілізуватися.

Шановні колеги! Ставлю на голосування питання щодо повернення до розгляду законопроекту №2374а. Прошу підтримати. Будь ласка.

“За” — 185.

Шановні колеги, увага, роблю повідомлення. Згідно з Регламентом оголошується перерва до 16 години. Я дуже прошу, щоб о 16 годині всі народні депутати прибули для продовження нашої роботи.

Ранкове засідання Верховної Ради України оголошую закритим. О 16 годині чекаємо всіх у сесійній залі Верховної Ради України.

Дякую.

ЗАЯВИ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ УКРАЇНИ ЩОДО ГОЛОСУВАННЯ

До Голови Верховної Ради України ГРОЙСМАНА В.Б. звернувся із заявою народний депутат України ЛАБАЗЮК С.П. (одноmandatний виборчий округ №188, Хмельницька область, самовисуванець): “На пленарному засіданні 16 липня 2015 року під час поіменного голосування за проект Постанови “Про включення до порядку денного другої сесії Верховної Ради України восьмого скликання законопроекту про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади і про його направлення до Конституційного Суду України” ([№2217а/П](#)) в цілому моя картка не проголосувала “за” з технічних причин.

Прошу вас зарахувати мій голос як “за” прийняття за основу вищезазначеного проекту постанови”.